

ISTANBUL COOPERATION INITIATIVE

יזמת שיתוף הפעולה מפסגת איסטנבול

1. בהתחשב שבנות הברית עברו שינוי ושהן נחושות להגיב לאתגרים חדשים, נאט"ו מוכנה לקחת על עצמה יוזמה חדשה באזור הרחב יותר של המזרח התיכון, שתהווה תרומה נוספת לביטחון וליציבות הכללית והאזורית לטווח הרחוק, תוך השלמת מאמצים בינלאומיים אחרים.
2. על רקע זה, ההתקדמות לכיוון הסדר צודק, מתמשך וכולל של הסכסוך הישראלי-פלסטיני חייבת לעמוד בראש סדר העדיפויות של מדינות האזור ושל הקהילה הבינלאומית בכללותה, וכן לשם הצלחתן של מטרות הביטחון והיציבות של יוזמה זו. יישום מלא ומהיר של מפת הדרכים הרביעית הינו בעל חשיבות עליונה בקידום הפתרון הדו-מדיני בסכסוך הישראלי-פלסטיני, שבמסגרתו ישראל והרשות הפלסטינית יחיו בשכנות של שלום וביטחון. מפת הדרכים הינה גורם חיוני במאמצים הבינלאומיים לקידום שלום כולל בכל הערוצים, לרבות בערוץ הסורי-ישראלי וכן בערוץ הלבנוני-ישראלי.
3. על היוזמה של נאט"ו, אשר מבוססת על שורה של מערכות יחסים דו-צדדיות ובעלות תועלת הדדית שמטרתן לטפח את הביטחון והיציבות האזורית, לקחת בחשבון את העקרונות הבאים:
 - א. חשוב להתייחס לרעיונות ולהצעות שמגיעים ממדינות האזור או מארגונים אזוריים.
 - ב. הצורך להדגיש כי יוזמת נאט"ו הינה יוזמה משותפת, המתבססת על בעלות משותפת ועל אינטרסים משותפים לנאט"ו ולמדינות האזור, תוך התחשבות בצרכים השונים והספציפיים שלהן.
 - ג. הצורך להכיר בכך כי תהליך זה הינו ייחודי, אולם הוא מתחשב ומשלים יוזמות אחרות, לרבות של ה-G8 וארגונים בינלאומיים, כגון האיחוד האירופי וה-OSCE. יוזמת נאט"ו צריכה להשלים את הדו-שיח הים תיכוני של בנות הברית, והיא יכולה להשתמש בכלים שפותחו במסגרת זו, תוך התחשבות בייחודו. בנוסף, היוזמה החדשה יכולה ליישם לקחים שהופקו מטעויות העבר, וליישם, לפי הצורך, דרכי פעולה וכלים שהופקו ביוזמות נאט"ו אחרות, כגון השותפות לשלום (Partnership for Peace - PfP).
 - ד. הצורך להתמקד בשיתוף פעולה מעשי בתחומים שלנאט"ו יש ערך מוסף, בעיקר בתחום הביטחון. השתתפות מדינות האזור ביוזמה, וכן הקצב וההיקף של שיתוף הפעולה עם נאט"ו, יהיו תלויים במידה רבה בהיענות האישית שלהן וברמת התעניינותן.
 - ה. הצורך למנוע אי הבנות באשר להיקף היוזמה. היוזמה אינה אמורה להוביל לחברות ב-NATO/EAPC/PfP, או לספק ערובות לביטחון, וכן אין להשתמש בה לצורך עימות פוליטי בסוגיות שעדיף שידונו בהן במעמדים אחרים.
4. בהתחשב במאמצים הבינלאומיים האחרים בעניין רפורמות בתחום הדמוקרטיה והחברה האזרחית במדינות האזור, הצעת נאט"ו למדינות אלו, שהינה הצעה של דו-שיח ושיתוף פעולה, תתרום למאמצים אלו היכן שלנאט"ו יש ערך מוסף: בעיקר, נאט"ו תוכל לשאת תרומה משמעותית בתחום הביטחון, תודות לחוסנה ולניסיונה שנרכשו בשותפות לשלום (PfP) ובדו-שיח הים תיכוני.

מטרת היוזמה

5. מטרת היוזמה היא לקדם את הביטחון והיציבות האזורית באמצעות מחויבות טרנס-אטלנטית חדשה באזור. את הנ"ל ניתן להשיג בעזרת קידום פעיל של שיתוף פעולה של נאט"ו עם מדינות המעונינות בתחום הביטחון, בעיקר באמצעות פעולות מעשיות שבהן נאט"ו יכולה לתרום לפיתוח יכולות הכוחות של המדינות לפעול עם הכוחות של בנות הברית, לרבות בתרומה לפעולות המובלות ע"י נאט"ו, מאבק בטרור, עצירת זרימת חומרי WMD וסחר לא חוקי בנשק. כמו כן, בעזרת שיפור היכולת של המדינות להתמודד עם אתגרים ואיומים ביחד עם נאט"ו.
6. מדינות האזור יראו בשיתוף הפעולה עם בנות הברית יתרון באשר לעזרה מעשית נגד איומי טרור, גישה להדרכה, מומחיות ברפורמת ההגנה וכן הזדמנויות לשיתוף פעולה צבאי, כמו גם באמצעות דו-שיח פוליטי, בנושא סוגיות שמדאיגות את כולם.

תוכן היוזמה כולל תחומי העדפה

7. מטרת היוזמה תושג בעיקר בעזרת שיתוף פעולה מעשי וסיוע בתחומי העדפה ובתפריט מדגמי של פעולות מסוימות:
- א. מתן ייעוץ מתאים בנושא רפורמת ההגנה, תקצוב ההגנה, תכנון ההגנה ויחסי צבא-אזרח.
- ב. קידום שיתוף פעולה צבאי, לצורך תרומה לבין-מבצעיות¹, באמצעות השתתפות בתרגולים צבאיים מובחרים, חינוך ופעולות הדרכה, אשר ישפרו את היכולת של כוחות המדינות המשתתפות לפעול עם כוחות בנות הברית לצורך תרומה לפעולות המובלות ע"י נאט"ו, שעומדות בקנה אחד עם מגילת הזכויות של האו"ם:
- הזמנת מדינות אשר מעונינות בכך להתבונן, ו/או לקחת חלק בפעולות תרגול NATO/PfP, בהנחה כי ההסדרים הנדרשים קיימים.
 - לעודד מדינות המעונינות בכך, להשתתף בפעולות לתמיכה בשלום המובלות ע"י נאט"ו על בסיס פרטני.
- ג. מאבק בטרור, לרבות באמצעות חלוקת מודיעין ושיתוף פעולה ימי:
- הזמנת מדינות אשר מעונינות בכך, בהתאם לנוהלי תמיכה ותרומה שנקבעו על ידי המועצה ממדינות שאינן חברות בנאט"ו, להצטרף לפעולת הניסיון הפעיל (Operation Active Endeavour=OAP, על מנת לקדם את היכולת לסייע בהרתעה, בהגנה, בשיבוש טרור, באמצעות פעולות ימיות בשטח, פעולות הניסיון הפעיל (OAE- Area of Operations).
 - לבחון צורות אחרות של שיתוף פעולה נגד הטרור, לרבות בעזרת חילופי מודיעין והערכות, לפי הצורך.
- ד. עזרה בעבודת בנות הברית בהקשר לאיומים הנובעים מנשק להשמדה המונית ודרכי הפצתו:
- ה. קידום שיתוף פעולה כפי הנדרש, והיכן שנאט"ו בעלת ערך מוסף בתחום ביטחון הגבול, בעיקר בהקשר לטרור, נשק קל והמאבק בסחר לא חוקי.
- להציע מומחיות בנושא ביטחון הגבולות בחסות נאט"ו ולהקל בהדרכות מעקב בהקשר זה.
 - להצטרף לתוכניות השותפות לשלום (PfP) המתאימות ולמרכזי הדרכה.
- ו. קידום שיתוף פעולה בתחומי תכנון מענה למקרי חירום אזרחיים:

- להציע לנאט"ו קורסי הדרכה בנושא תכנון מקרי חירום אזרחיים, תאום אזרחי-צבאי, ותוכניות תגובה למשבר מאיומים ימיים, אוויריים וקרקעיים.
- הזמנות להצטרף או להתבונן בתרגולי NATO/PfP הנוגעים לעניין, כפי שנדרש, וכן מתן מידע בנושא סיוע אפשרי באסונות.

המרחב הגיאוגרפי של היוזמה

8. בהתבסס על עקרון ההכללה, ניתן להציע את היוזמה לכל מדינות האזור המעונינות בכך ואשר תומכות במטרה ובתוכן של היוזמה, לרבות במאבק בטרור ובהתפשטות של נשק להשמדה המונית, כפי שהוזכר לעיל. המועצה הצפון אטלנטית תבחן באופן פרטני כל מדינה אשר תביע עניין. יוזמה זו תשלים את מערכת היחסים המסוימת של נאט"ו עם המדינות השותפות בדו-שיח הים תיכוני².

יישום היוזמה החדשה

9. יוזמה זו תוביל את נאט"ו לשורה של מערכות יחסים חדשות עם מדינות אשר הבנתן את הברית מוגבלת, בעיקר לאחר השינויים שבוצעו בה לאחרונה. מכיוון שהדרישה הבסיסית להצלחת היוזמה הינה פיתוח של בעלות על ידי מדינות האזור, יהיה צורך לעדכן את התפיסה של הממשלות ומעצבי דעת הקהל באשר ליוזמת נאט"ו, ובהתאם לתגובות המדינות המעורבות, יהיה צורך לשקול אפשרות של מאמץ דיפלומטי ציבורי משותף. בנוסף, במהלך פיתוח ויישום היוזמה, יהיה צורך לקחת בחשבון את נקודות המבט של המדינות המעונינות, באמצעות תהליך של התייעצויות קבועות.
10. יוזמה זו תוצג בפסגת איסטנבול. שלאחריה, לאחר התייעצות עם המדינות המעונינות בכך, נאט"ו תציע מגוון של פעולות בתוך תחומי ההעדפה המוזכרים לעיל, לפיתוח אפשרי עם מדינות האזור המעונינות. בנות הברית יחייבו את מדינות אלו, על בסיס 1+26, לפתח ולבצע תוכניות עבודה מוסכמות. במקביל, הברית תוכל ליישם לקחים שהופקו מטעויות העבר, ולפי הצורך ובאופן פרטני, ליישם דרכי פעולה וכלים שהופקו ביוזמות נאט"ו אחרות, כגון השותפות לשלום (Partnership for Peace - PfP). יש לערוך הסדרי חוק, ביטחון ותאום הולמים.

(1) דרישות האינטראופרוביליות מהוות תנאים מוקדמים קשיחים עבור המדינות התורמות, כגון הצורך לתקשר האחת עם השניה, לפעול ביחד, לתמוך האחת בשניה ולהתאמן ביחד.

(2) במיוחד בהקשר זה, המתייחס בעיקר להרכב היוזמה והדו-שיח הים תיכוני, וכן למימד הרב-צדדי של הדו-שיח הים תיכוני.